

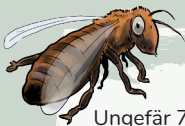
Attjo med Navet

Nu är vi verkligen mitt i pollensäsongen! Dom av oss som inte är allergiska ser det mest som ett fint gult damm som täcker både det ena och det andra eller som orsaken till en kort nysning då och då. Den som är allergisk blir än mer påverkad, med rinnande ögon, näsa, svullna ögon mm. Ibland

är det ett speciellt slags pollen som triggat oss mer än annat. Men vilken funktion har pollen? Vad är skillnaden mellan olika typer av pollinering och för vem är det egentligen bra?

För den som är allergisk eller för den som bara vill veta mer om vilka pollen som är i omlopp. <https://pollenrapporten.se/>

Ungefär 75% av jordbruksgrödorna i världen är helt eller delvis beroende av insektpollinering för att utvecklas och bära frukt. Insekterna gör oss alltså en stor tjänst i vår matförsörjning och deras tjänster har även ett högt ekonomiskt värde. Ta gärna reda på mer om hur det påverkar maten du äter. Ett bra exempel är att titta på filmen "Tacosdag utan bin" på Youtube.

Para ihop

Vilka behöver vind -eller insektpollinering?

kaffe
hassel
kakao
majs
råg
plommon
vanilj
timotej
gran
blåbär
hallon
mandel
Äpple

insektpollinerad

vindpollinerad

Läs mer på förklaringsidan.

Pollinering med ostbågar

Du behöver: ostbågar, A4 papper, pennor, bricka/glasform fuskblomma (om du inte har en hemma kan du göra en av papper), din hand

Gör så här:

1. Rita en så stor blomma som får plats på A4 pappret. Färglägg och klipp ut den.

2. Lägg blomman på brickan/i formen och håll ut en ordentlig hög ostbågar i mitten.

3. Placera din fuskblomma i en vas en bit bort.

4. Din hand får nu representera en humla/ett bi/annan pollinerande insekt. Låt din hand landa bland ostbågarna i mitten av den utklippta blomman. Rör runt lite.

5. Låt nu humlan/biet/annan pollinerande insekt (=din hand) förflytta sig till fuskblomman. Där landar den så att mycket av innehållet fastnar.

Hur ser det ut på fuskblomman? Vilken funktion tror du att det har för den blomma som humlan/biet/annan pollinerande insekt landade på? Läs mer på förklaringsidan...

Pollinering

När pollen från ståndaren (blommans hankönsorgan) förs över till pistillens märke (hönkönsorganet) sker en pollinering. Där får pollenkornt gro och en pollenslang växer ner i pistillen och befruktning av blommans frö- eller fruktämne sker. Frön och fruktkött bildas.

På insidan

Du behöver: lupin (t ex från vägkanten) och förstoringsglas eller app för förstoring i telefonen

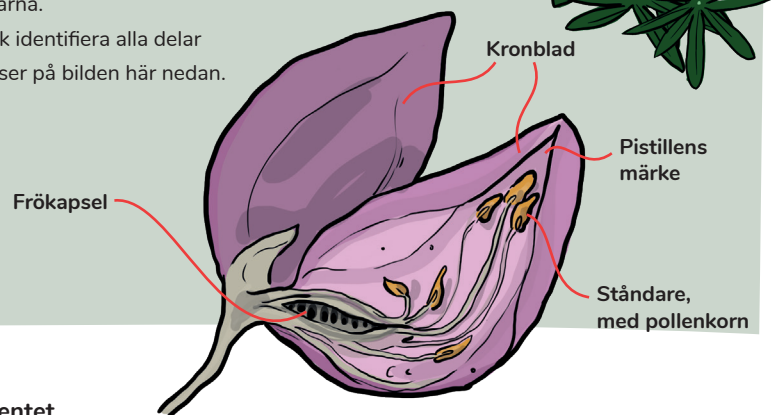
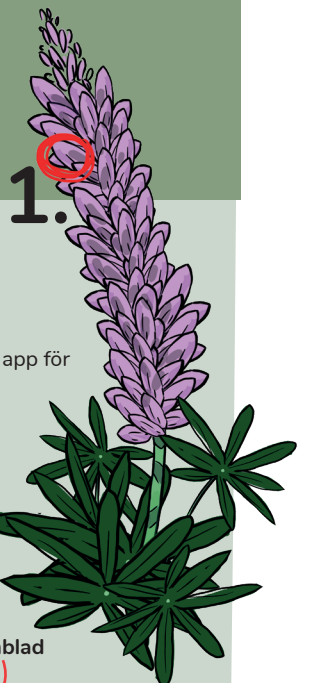
Gör så här:

1. Ta loss en blomma från lupinen.

2. Öppna blomman försiktigt genom att dra ett kronblad åt varje håll så att du ser innehållet tydligt.

3. Ta fram förstoringsglas/förstoringsapp och titta noga på de små delarna.

4. Försök identifiera alla delar som du ser på bilden här nedan.

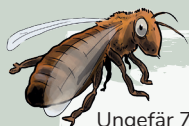
Attjo med Nævnet

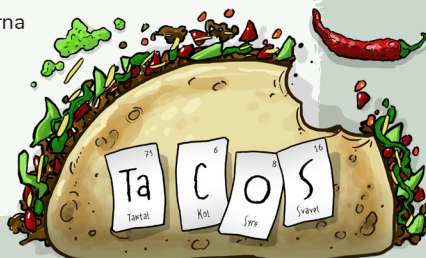
Nu är vi verkligen mitt i pollensäsongen! Dom av oss som inte är allergiska ser det mest som ett fint gult damm som täcker både det ena och det andra eller som orsaken till en kort nysning då och då. Den som är allergisk blir än mer påverkad, med rinnande ögon, näsa, svullna ögon mm. Ibland

är det ett speciellt slags pollen som triggat oss mer än annat. Men vilken funktion har pollen? Vad är skillnaden mellan olika typer av pollinering och för vem är det egentligen bra?

För den som är allergisk eller för den som bara vill veta mer om vilka pollen som är i omlopp. <https://pollenrapporten.se/>

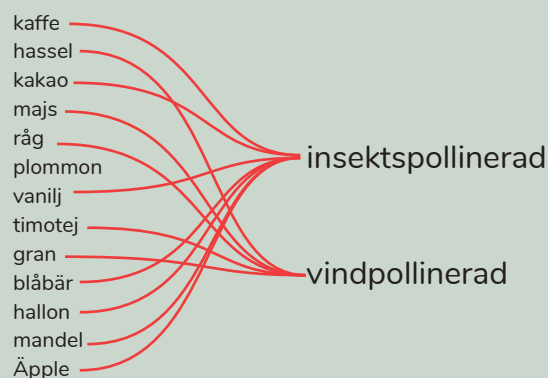

Ungefär 75% av jordbruksgrödorna i världen är helt eller delvis beroende av insektspollinering för att utvecklas och bära frukt. Insekterna gör oss alltså en stor tjänst i vår matförsörjning och deras tjänster har även ett högt ekonomiskt värde. Ta gärna reda på mer om hur det påverkar maten du äter. Ett bra exempel är att titta på filmen "Tacobred utan bin" på Youtube.

Para ihop

Vilka behöver vind -eller insektspollinering?

Hur stort är ett pollen?

Något som ska flyga med vinden och helst nå riktigt långt kan inte vara speciellt stort. Att kunna förflytta sig likt en gasmolekyl är att föredra. Vår egen vanliga gran har ganska stora pollenkor, men de är ändå bara 200 mikrometer. På varje korn finns lyftsäckar som gör det möjligt att både röra sig i luften, men också flyta länge i vatten. Därför är det vanligt att det är pollen du ser som en stor gul smet i strandkanten under pollensäsongen (hos oss kommer det oftast från gran).

Vindpollinering

Våra vindpollinerade lövträd släpper mängder med pollen precis innan löven spricker ut. Hasseln kommer först och eken sist under svenska förhållanden. Det är en fördel för våra lövträd att släppa ifrån sig pollen på bar kvist, för då sitter inte löven i vägen för spridningen.

Det är svårare att se hur det ser ut när våra barrträd blommar eftersom det sker högt upp i kronorna. Undantaget är mindre exemplar som vi har växande i våra trädgårdar. Prova gärna att ruska om dem ordentligt när de blommar som mest. När du gör det medverkar du till en effektiv pollenspridning som annars sköts av vinden.

På gräsen, som sprider sitt pollen lite senare än många lövträd, sitter "blommorna" i toppen så att spridningen även härifrån blir effektiv. Majs, som ju är ett gräs, har tydliga hanblommor med pollen i toppen och honblommor med effektiva infångningstrådar som fångar upp pollen och blir befruktade.

Insektspollinering

Växter som producerar mindre mängder pollen kan inte använda pollinering effektivt utan hjälp. Hjälpen kommer oftast i form av pollinerande insekter och andra djur som sprider pollen genom sina rörelsemönster (t ex fladdermöss och fåglar kan ha stor betydelse i varmare länder). Spridningen sker inte med frivillighet från den som sprider det – de råkar bara ha ett beteende som passar bra för spridningen från växt till växt.

Vissa växter är väldigt specifikt sammankopplade med en sorts insekt; då handlar det ofta om att insekten som pollinerar har en utformning (t ex snabel) som gör att bara just den KAN få tag i pollenet där den t ex samlar in nektar. Motsatsen till specialiserad är t ex maskrosor som kan pollinera sig själva men också befruktas av att andra blommors pollen bärs från en maskros till en annan. En del insekter som besöker blommor äter bara pollen och andra bara nektar. Vissa andra låter sig väl smaka av både pollen och nektar. Våra tambin är exempel på en art som tycker om både nektar och pollen men själva honungen gör de av mestadels nektar.

Pollen-kollen

För den som undrar hur naturen såg ut i Sverige för upp till 10 000 år sedan (efter inlandsisen försvann) så är det "bara" att kolla i olika lager från en torvmosse. Längs ner hittar man pollen från växterna som levde då och ju längre upp man kommer genom torvlagren ju närmare vår tid kommer man.